

عنوان مقاله:

جواز یا حرمت دست‌بوسی از منظر فقه مذاهب اسلامی

محل انتشار:

فصلنامه فقه، دوره 27، شماره 101 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسندگان:

محمدحسین مختاری - دانشیار موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، قم، ایران.

عبدالصمد علی آبادی - استادیار فقه و حقوق دانشگاه مذاهب اسلامی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بوسیدن دست و حکم آن یکی از مسائلی است که همواره مورد بحث و مناقشه میان پیروان مذاهب بوده، به‌ویژه در عصر حاضر و با گسترش رسانه‌ها ابعاد جدی‌تری پیدا کرده است. از آنجا که تحقیق موشع و یکپارچه‌ای در این موضوع صورت نگرفته، پرسش از حکم دست‌بوسی مسئله‌ای است که نیازمندان کاویدن تا مرحله پاسخی درخور خواهد بود. از منظر امامیه، بوسیدن دست مکروه است مگر به جهت بزرگداشت مقام عالم، استاد، پدر و... در میان اهل سنت نیز دو قول وجود دارد؛ بنابر قول اول، دست‌بوسی، مطلقاً مکروه است و این دیدگاه را مالک و بسیاری از پیروان او اختیار کرده‌اند. بنابر قول دوم، جمهور مذاهب اهل سنت (حنفی، شافعی، حنبلی و جمعی از مالکیه) قائل به تفصیل شده‌اند و از نظر آنها بوسیدن دست به جهت امور دینی (مثل علم، زهد، عدالت، شرافت، شایستگی، کبر سن) جایز یا مستحب است و از همین رو، بوسیدن دست عالم، مرد صالح، حاکم عادل و... را جایز می‌دانند. فقهای شافعی نیز تصریح می‌کنند که بوسیدن دست سادات از فرزندان حضرت فاطمه (علیها السلام) _ به دلیل شرافت نسب _ مستحب است، اما بوسیدن دست به خاطر مسائل دنیوی (مثل ثروت و مقام و...) مکروه است. همواره عمده دلیل قائلین به جواز یا عدم جواز دست‌بوسی، روایات بوده است که البته، بر اساس جمع بین ادله، روایاتی که بر جواز دست‌بوسی دلالت دارند _ از حیث کمیت، کیفیت و دلالت _ بر روایاتی که دلالت بر حرمت دست‌بوسی دارند، ترجیح دارند. افزون بر دست‌بوسی، بوسیدن گونه، پیشانی، میان دیدگان، چشم، صورت، سر و... نیز جایز است. این تحقیق با هدف شناخت ادله و تبیین حکم دست‌بوسی انجام گرفته که به اتفاق فقهای امامیه، حنفیه، شافعیه، حنبلیه و جمعی از مالکیه، به جهت امور دینی، جایز است.

کلمات کلیدی:

جواز دست‌بوسی، تکریم مسلمان، تقبیل الید، بوسیدن پیشانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1158100>

